

KLAGANDE

[Redacted]

[Redacted]

MOTPART

Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommuns beslut
2024-02-22

SAKEN

Personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.**Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun**

(kommunalförbundet) beslutade den 22 februari 2024 att [REDACTED] [REDACTED] ansökan om personlig assistans enligt 9 § 2 LSS med motiveringen att hans grundläggande behov inte är av den omfattning som krävs för att han ska vara berättigad till insatsen.

[REDACTED] yrkar i första hand att han ska beviljas personlig assistans och i andra hand att målet ska visas åter för ny bedömning då kommunalförbundet missat att bedöma flera viktiga moment. Han anför bl.a. följande. Han behöver såväl motiverande och aktiverande stöd som praktiskt stöd i de flesta moment i vardagen. Hans behov av stöd är kvalificerat och av privat och integritetsnära natur. Han behöver stöd i kommunikation med andra och stöd för att förebygga att han skadar sig själv, andra eller egendom. Han är orolig, hyperaktiv och handlar ofta impulsivt utan att förstå konsekvenserna av sitt handlande. Han behöver konstant tillsyn och kan aldrig lämnas ensam. Kommunalförbundet har enbart räknat behov inom personlig hygien och av- och påklädning. Kommunalförbundet har inte bedömt kvalificerade motiveringsinsatser i relation till personlig hygien, klädombyten, måltider och kommunikation. De har inte heller beaktat kommunikation och förebyggande stöd som ett grundläggande behov. Kommunalförbundet har inte beaktat tid för daglig hygien de dagar han inte badar eller duschar. Han har givetvis behov av att tvätta sig varje dag, särskilt då han kräks och spiller mat. Denna tvätt tar 10 minuter att genomföra. Kommunalförbundet har inte räknat med stöd att tvätta händer och ansikte under dagen. Den hjälpen uppgår till 14 minuter per ledig dag och 10 minuter per skoldag. Kommunalförbundet har inte heller räknat med hjälp för nagelklippning, vilket uppgår till 5 minuter per vecka. Han anser också att han har rätt till extra dusch på grund av kräkningar efter reflux, vilket uppgår till 40 minuter per vecka. Kommunalförbundet har bara räknat med två ombyten, morgon och kväll. Han behöver även byta kläder

när han kommer hem från skolan och i samband med fritidsaktiviteter. Att han inte har schemalagda aktiviteter innebär inte att han inte gör saker. Han älskar att bada. Därtill är det inte realistiskt att endast beakta 2 minuter per gång, oavsett om det enbart handlar om handgriplig hjälp. Uppskattningsvis uppgår tidsåtgången till 5 minuter per gång.

Kommunalförbundet vidhåller sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Det är ostridigt att [REDACTED] omfattas av personkretsen enligt 1 § LSS. Därmed har han enligt 7 § LSS rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service om han behöver sådan hjälp i sin livsföring och om behoven inte tillgodoses på annat sätt. En sådan insats är enligt 9 § 2 LSS biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans.

Med personlig assistans avses enligt 9 a § LSS personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med ett eller flera grundläggande behov, däribland personliga hygien, att klä av och på sig, att kommunicera med andra och stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom. Även kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att tillgodose ett grundläggande behov ska beaktas.

Enligt 9 f § LSS ska det när behovet av personlig assistans bedöms för ett barn bortses från det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga

omständigheter. Detta ska göras genom schablonavdrag (föräldraavdrag) från barnets behov av hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov.

Enligt bilaga till förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade uppgår föräldraavdraget för grundläggande behov avseende ett barn som är 7–11 år till 1 timme per dygn.

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer är det den som ansöker om en förmån som ska göra sannolikt att förutsättningarna för att beviljas förmånen är uppfyllda.

Förvaltningsrättens bedömning

Kommunalförbundet har beaktat grundläggande behov i form av personlig hygien samt av- och påklädning med i genomsnitt 2 timmar och 45 minuter per vecka. Frågan i målet är om [REDACTED] behov av hjälp med de grundläggande behoven är av sådan karaktär och omfattning som förutsätts för att han ska ha rätt till insatsen personlig assistans.

Personlig hygien

Kommunalförbundet har beaktat personlig hygien i form av dusch med 1 timme per vecka (20 minuter per tillfälle). [REDACTED] gör gällande att han ska ges möjlighet att tvätta av sig dagar som han inte duschar och att han har behov av extradusch på grund av olyckor. Förvaltningsrätten anser att det saknas det anledning att ifrågasätta [REDACTED] önskemål om att få tvätta sig de dagar som han inte duschar. Det saknas även skäl att ifrågasätta yrkad tid om 10 minuter per dag de dagar han inte duschar. Ytterligare 40 minuter per vecka ska därmed godtas. Däremot anser förvaltningsrätten att utredningen i målet inte ger tillräckligt stöd för att [REDACTED] har behov av extradusch.

Av- och påklädning

Kommunalförbundet har beaktat 28 minuter per vecka (2 minuter per tillfälle). [REDACTED] gör gällande att ett klädombyte i vart fall uppgår till 5 minuter, avseende handgriplig hjälp. Därtill gör han gällande att han behöver extra ombyte i samband med att han kräks, ombyte efter skolan och ombyten i samband med fritidsaktiviteter. Enligt förvaltningsrätten har det kommit fram att [REDACTED] främst behöver stöd i att få kläderna på rätt håll, knäppa knappar, dra upp dragkedjan m.m. Vid sådant förhållande anser förvaltningsrätten att den av kommunalförbundet beaktade tiden är tillräcklig. Här har rätten även beaktat att [REDACTED] inte närmare argumenterar kring kommunalförbundets bedömning utan endast angett att tiden inte är realistisk. Förvaltningsrätten anser vidare att utredningen i målet inte ger tillräckligt stöd för att [REDACTED] behöver extra ombyte på grund av kräkningar, ombyte efter skolan eller ombyte i samband med fritidsaktiviteter.

Kommunikation

Kommunalförbundet har inte beaktat någon tid alls för kommunikation. [REDACTED] gör gällande att han har behov hjälp för kommunikation. Enligt förvaltningsrätten har det inte kommit fram annat än att [REDACTED] pratar och förstår begränsad portugisiska och svenska. [REDACTED] lärare har uppgett att [REDACTED] pratar svenska i skolan, att han kommunicerar tydlig med kroppsspråk och att han har en relativt god hörförståelse. Med hänsyn till detta anser förvaltningsrätten att kommunalförbundet har haft fog för att inte beakta någon tid för kommunikation.

Förebyggande stöd på grund av en psykisk funktionsnedsättning

Kommunalförbundet har inte beaktat någon tid alls för stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han

eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom. Det är inte ifrågasatt att [REDACTED] har en psykisk funktionsnedsättning. [REDACTED] gör gällande att han ska beviljas tid för förebyggande stöd. Förvaltningsrätten finner dock inte skäl att göra någon annan bedömning än kommunalförbundet. Här har förvaltningsrätten bl.a. beaktat att [REDACTED] lärare uppgett att [REDACTED] inte har visat något utåtagerande beteende eller någon rymningsbenägenhet. Dessutom har [REDACTED] inte heller närmare förklarat varför han har behov av stöd i det avseendet. Kommunalförbundet har därmed haft fog för att inte beakta någon tid för förebyggande stöd.

Kvalificerade aktivering- och motiveringsinsatser

Med kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser avses enligt förarbetena och Högsta förvaltningsdomstolen (prop. 2021/22:214 s. 30-35, prop. 1995/96:146 s. 13 samt HFD 2020 ref. 7 och däri angivna avgöranden) insatser som syftar till att förmå en person med en psykisk funktionsnedsättning att själv tillgodose de aktuella grundläggande behoven, varvid hjälpen, även om den kan innehålla sådana moment som i det närmaste är att betrakta som praktiska, inte är av praktisk natur eftersom personen i fråga rent fysiskt har förutsättningar för att själv klara av de grundläggande behoven. Insatserna måste innebära något annat än vägledning, påminnelser och instruktioner. Av förarbetena framkommer att förhållanden som att den enskilde har stora begränsningar i kommunikationsförmågan eller att det av andra skäl som har samband med den enskildes funktionsnedsättning krävs att den som ger stödet har ingående kunskaper om den enskilde och hur stödet bör ges kan beaktas vid bedömning av om kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser kan anses föreligga.

Det är inte ifrågasatt att [REDACTED] har en psykisk funktionsnedsättning. Förvaltningsrätten anser däremot att det inte kommit fram något som gör sannolikt att de aktiverings- och motiveringsinsatser som [REDACTED] behöver är

av sådant kvalificerat slag att de utgör grundläggande behov. Enligt förvaltningsrätten har det inte framkommit annat än att [REDACTED] hör sammar instruktioner och vägledning. Det har exempelvis kommit fram [REDACTED] tvättar händerna själv om någon säger till samt visar hur han ska göra. Någon tid ska därmed inte beaktas för detta moment.

Grundläggande behov som inte behandlats ovan, tidsomfattningen efter föräldraavdrag och rätten till personlig assistans

Mot bakgrund av ovanstående anser förvaltningsrätten att [REDACTED] grundläggande behov uppgår till i genomsnitt 3 timmar och 25 minuter per vecka (2 timmar och 45 minuter + ytterligare 40 minuter för personlig hygien). För barn i [REDACTED] ålder ska dock föräldraavdrag med 1 timme per dag göras från det samlade assistansgrundande hjälpbehovet, dvs. totalt 7 timmar för [REDACTED]

Förvaltningsrätten konstaterar att någon minsta tidsmässig omfattning för att de grundläggande behoven ska ge rätt till personlig assistans enligt LSS inte har uppställts. Enligt förarbetena till LSS och vägledande rättspraxis från Högsta förvaltningsdomstolen (jfr. prop. 1992/93:159 s. 61 ff. och 173 ff., HFD 2018 ref. 13 och RÅ 2009 ref. 57) har dock tidsfaktorn betydelse, varvid framgår att den som bara i mycket begränsad omfattning har behov av hjälp med de grundläggande behoven inte utan vidare är berättigad till personlig assistans. En samlad bedömning av såväl kvantitativa som kvalitativa aspekter måste göras bl.a. med hänsyn till om det stöd som behövs är av mycket privat och integritetskänslig karaktär eller förutsätter någon specifik kompetens. Hur ofta hjälpen behövs framstår också som en viktig faktor.

[REDACTED] har i sitt överklagande även redogjort för vilka andra behov han har (tandborstning, nagelklippning, hand- och ansiktstvätt), men som kommunalförbundet inte har prövat i det överklagade beslutet. Oavsett om

██████████ hjälpbehov skulle beaktas i dessa avseenden, i den omfattning som han yrkat tid för i förvaltningsrätten, anser förvaltningsrätten att utredningen i målet inte ger tillräckligt stöd för att han, efter föräldraavdrag, har ett sådant omfattande hjälpbehov som medför att han ska anses ha rätt till personlig assistans. Förvaltningsrätten har vid denna bedömning gjort en sammanvägning av både kvalitativa aspekter i form av hjälpbehovets karaktär och kvantitativa aspekter i form av tidsåtgång. Då förutsättningarna för rätt till personlig assistans inte är uppfyllda ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03)

Kristina Jaros Åberg
rådman

Nämndemännen Hans Mikael Eriksson, Anna Gustafsson och Victor Sjöstedt har deltagit i avgörandet.

Målet har beretts av förvaltningsrättsnotarien Kristoffer Jerner.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.